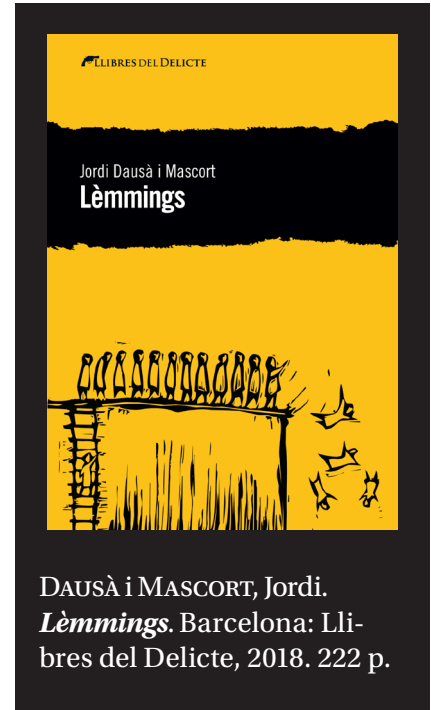

La recerca del dolor

Text > JOSEP PASTELLS

El mite dels lèmmings suïcides, popularitzat fa seixanta anys per una escena falsejada d'un documental de Disney en què desenes d'aquests petits rosegadors es llançaven al mar des d'un penya-segat, dona títol a la darrera novel·la de Jordi Dausà i Mascort (Cassà de la Selva, 1977) i n'és també una metàfora. A més de descobrir les implicacions del títol, qui es llegeixi *Lèmmings* constatarà el notable pas endavant de Dausà, que ja havia demostrat solvència a *Manual de supervivència*, *El gat de Schrödinger* i *Nits de matapobres*. Sense restar mèrits a les tres obres anteriors, qualsevol lector atent que les compari amb la quarta detectarà en aquesta última un engranatge narratiu més precís, una trama més sòlida i convincent. El boxejador tarambana (com s'autoba-teja ell mateix a la solapa del llibre) ha crescut en ambició literària. L'esforç estilístic exhibit a *Lèmmings*, la sobrietat de l'escriptura i la destresa per aconseguir que lector i protagonista resolguin alhora els enigmes plantejats són raons més que suficients per recomanar-ne la lectura.

Plantejar un inici tan engrescador com el d'aquesta novel·la (un home tatuat i malferit es desperta en una nau abandonada d'un polígon industrial; és al costat de dos cadàvers, un amb les butxaques plenes de bitllets, i no recorda res) és relativament senzill, però mantenir la coherència i la tensió durant més de dues-centes pàgines fins a arribar a un final reeixit només és a l'abast dels bons escriptors. Vegem alguns punts forts de la novel·la, amb uns quants exemples agafats quasi a l'atzar: les descripcions acurades del submon dels combats clandestins («la cella esquerra inflada com una mandarina i, a la boca, gust de metall rovellat»); l'exactitud en les dades («els vint-i-set ossos de la mà»); els aforismes ben trobats («La violència és patrimoni dels perdedors») i l'abundància de comentaris divertits («comparteixes carril amb cinquantins cigalopàusics que han trobat en el *running* una via d'escapament»). Tot plegat en ambients sòrdids i no tan sòrdids, en un microcosmos dausanià en què el lector es deixa seduir per la versemblança dels esdeveniments. La lluita

del protagonista per recuperar la identitat en un entorn ple de personatges amorals és l'eix central d'una trama que aprofundeix en les múltiples connotacions del dolor. I malgrat la ironia que representa dur tatuat a l'omòplat esquerre uns caràcters tailandesos que convoquen una sort que no ha tingut mai o quasi mai, el samurai català no defallirà fins a descobrir qui és.

que és el meu paisatge quotidià, que és Lladó, és Cabanelles i és la Mare de Déu del Mont. És una terra aspra i roja, solcada pel verd platejat de les oliveres [...] jo pinto "a la volea", tal com se'm presenta el paisatge davant dels ulls, és a dir, sense preparacions excessives, de manera espontània, presa al natural». En poc temps la seva obra va arribar a orelles dels principals galeristes de Barcelona, on va desembarcar amb exposicions individuals i col·lectives en què va compartir paret amb els pintors capdavaners de la seva generació, els Casas, Nonell, Utrillo... Però just quan el seu art arri-

bava a la maduresa, la salut el va abandonar. El tram final de la novel·la és un veritable descens de l'artista a l'infern: la seva lluita obsessiva contra el temps per acabar la seva darrera obra, *Les noces de Canà*, homenatge al seu estimat Veronese, s'entrecrua amb les maledicències d'un poble que no podia permetre que visqués carnalment amb les dues germanes d'Espinavessa que li havien fet de models, i la morbidesa d'una gelosia caïnita de la germana gran contra la petita, que sembla que no fou del tot aliena a la malaltia coronària que acabà matant el pintor als trenta-set anys.

